

Перспективні напрямки подальших досліджень можуть включати вивчення довготривалих результатів соціально-психологічної адаптації дітей з особливими освітніми потребами після закінчення школи та їхньої інтеграції у суспільство. Розробку нових методів інтерактивного навчання для розвитку соціальних навичок у дітей з ООП. Аналіз впливу сімейного середовища та співпрацю між батьками та школою для дітей з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Авраменко О. В. (2018). Інклюзивна освіта: проблеми та перспективи. *Наукові розвідки у галузі педагогіки*, 4 (12), 56-64.
2. Герасименко Л. С. (2020). Роль психологічної підтримки в адаптації дітей з особливими освітніми потребами. *Вісник психології і педагогіки*, 3 (7), 29-35.
3. Іваненко Н. О. (2019). Індивідуалізація освітнього процесу для дітей з особливими потребами: теорія та практика. *Освітні інновації*, 5 (9), 23-30.
4. Піддубний А. М. (2021). Соціальні навички дітей з особливими потребами: розвиток та виклики. *Соціальна педагогіка і психологія*, 6 (11), 45-50.
5. Шаповал І. Г. (2020). Інклюзія в сучасній освіті: підготовка педагогів до роботи з дітьми з ООП. *Педагогічна наука і практика*, 2 (6), 10-18.

Тетяна Даценко,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 231 «Соціальна робота»,
ДЗ «Луганський національний університет
ім. Тараса Шевченка» (м. Полтава)

Науковий керівник: **Наталія Литвинова,**
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки,
ДЗ «Луганський національний університет
ім. Тараса Шевченка» (м. Полтава)

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ БЕЗРОБІТНИХ ОСІБ

Постановка проблеми. Головними завданнями соціальної роботи, довкола яких здійснюється її становлення, накопичується досвід соціального захисту осіб, які опинилися у важких життєвих обставинах, є дотримання прав і свобод громадян у поєднанні з концепцією професіоналізму. Дієвий захист прав, що визначають правове становище громадянина у суспільстві і відповідають його соціальним потребам, є його обґрунтуванням соціального захисту у будь-якій сфері життя. Мається на увазі соціальна підтримка таких прав людей, як право на працю, право на життя, право на соціальне забезпечення в старості, захист від безробіття, достатній життєвий рівень,

охорона сім'ї та інші. Тому, досліджено окремо як соціальну, так й педагогічну підтримку безробітних осіб.

Метою соціальної підтримки у сфері зайнятості виступає пошуки можливих шляхів вирішення проблем, здійснення соціального захисту та соціальної допомоги у сфері зайнятості усіх категорій громадян, а особливо тих, хто не може на рівних конкурувати на ринку праці, є найменш захищеними. Нерозривно поєднана із соціальним захистом соціальна робота, як професійна діяльність, надання сприяння особі. Соціальна робота як важливий універсальний інститут безпосередньо охоплює різні напрями та види у наданні допомоги: соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальна допомога, соціальне обслуговування. Соціальна робота у галузі зайнятості виступає важливою стороною соціального захисту різних категорій населення та соціальних груп.

Виклад основного матеріалу. У різних життєвих ситуаціях важливе місце в системі соціальної підтримки безробітних осіб може мати й соціальна реабілітація як «комплекс заходів, спрямованих на відновлення порушених чи втрачених індивідом суспільних зв'язків; зміни соціального статусу (безробітні, біженці). Метою такої соціальної реабілітації є повернення особистості до суспільно-корисної діяльності, формування позитивного відношення до життя, праці, навчання» [1, с. 11].

Акцентуємо увагу й на тому, що сьогодні у найбільш скрутне становище потрапили внутрішньо переміщені особи, особливо безробітна молодь, кількість якої зростає. Адже не усі громадяни у наш час бажають офіційно реєструватися у службі зайнятості. Характерною рисою такого латентного безробіття є також його нерівномірний розподіл за різними регіонами. Попри збільшення попиту на робочу силу, продовжує зростати вимушена незайнятість у вигляді прихованого безробіття, залишається значною частка залученості людей до тіньової економіки. Відповідно скорочуються якісні можливості стосовно підвищення кваліфікації та перекваліфікації, професійного навчання, поширюється трудова міграція.

Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» у сфері соціально-педагогічної підтримки безробітних осіб можуть надаватися такі «види соціальних послуг: послуги з працевлаштування – пошук підходящої роботи, сприяння у працевлаштуванні та соціальне супроводження працевлаштованої особи» [2]

Велика частина внутрішньо переміщених осіб – особи, які безпосередньо постраждали від факторів соціального ризику. Разом із тим більшість із них є цілком працездатними, володіють освітою, а також трудовою кваліфікацією. У зв'язку з цим соціальна підтримка таким особам повинна починатися із сприяння у працевлаштуванні, організації самозайнятості.

Також, Закон України «Про зайнятість населення» у статті 24 закріпив соціальні послуги та заходи сприяння зайнятості населення. Так, перелік (види) соціальних послуг у сфері зайнятості визначається цим Законом та статтею 7 Закону України «Про

загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» [3] і включає:

- 1) інформаційні послуги;
- 2) консультаційні послуги;
- 3) професійну орієнтацію;
- 4) професійне навчання;
- 5) індивідуальне планування працевлаштування;
- 6) послуги для роботодавців;
- 7) послуги з працевлаштування;
- 8) інші послуги, пов'язані із працевлаштуванням, передбачені порядком надання соціальних послуг суб'єктам ринку праці у сфері зайнятості» [4].

Суб'єктам ринку праці соціальні послуги надаються консультантами по роботі з роботодавцями, кар'єрними радниками, спеціалізованими кар'єрними радниками, у порядку, який встановив Кабінет Міністрів України [5].

Ще одним напрямком підтримки безробітних осіб є забезпечення тимчасової зайнятості. Саме за рахунок тимчасової зайнятості задовольняються потреби у робочій силі роботодавців та виконуються конкретні види робіт. З іншого боку, роботи тимчасового характеру виступають одним із засобів реалізації соціальної політики зайнятості, що може зняти, принаймні тимчасово, соціальну напругу на ринку праці, забезпечити трудову адаптацію безробітних, сприяти соціально-економічному розвитку регіону, бути джерелом доходу у скрутний період. Найпоширенішим видом тимчасової зайнятості є громадські роботи.

Відповідно до ст. 31 Закону України «Про зайнятість населення» «громадські роботи є видом суспільно корисних оплачуваних робіт в інтересах територіальної громади, які організовуються для додаткового стимулювання мотивації до праці, матеріальної підтримки безробітних та інших категорій осіб і виконуються ними на добровільних засадах» [4]. Фінансування організації таких робіт у випадках залучення зареєстрованих безробітних здійснюється також рівними частинами пропорційно за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та місцевих бюджетів. До виконання громадських, а також інших робіт тимчасового характеру залучаються категорії осіб на добровільних засадах, які визначені у Порядку організації громадських та інших робіт тимчасового характеру, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України [5].

Методика педагогічної роботи у галузі підтримки безробітних осіб включає у себе сукупність методів діяльності, форм організації соціального виховання, які спрямовані на розв'язання проблем безробітної особи. До таких методів можна віднести: безпосередньо педагогічні, що спрямовані на корекцію, виховання, перевиховання, навчання соціального досвіду, реабілітацію; соціологічні, що дозволяють аналізувати документи та збирати потрібну важливу інформацію;

спостереження, опитування, аналіз змісту засобів масової інформації, публічних виступів; психологічні, що забезпечать зменшення психологічного навантаження, різноманітні тренінги.

Наголосимо, що в системі професійного навчання, а також профорієнтації безробітних осіб формування якості працівника безпосередньо оцінюється у відношенні до перспективних шляхів ефективної зайнятості та конкретно визначається як рівнем професійної підготовленості, так й рівнем соціально-психологічної готовності. Тому для працівників, які працюють з таким контингентом, важливим моментом є готовність здійснювати підтримку безробітних для сприяння підвищенню мотивації до навчання, допомоги скоригувати власні інтереси та цілі, усвідомити власну відповідальність та сформуванню адекватну самооцінку. Виходячи з цього, потрібно допомогти безробітним особам усвідомити ситуацію, здійснити оцінювання рівня конкурентоспроможності, змінити установки стосовно навчання, при потребі сформуванню готовності до зміни професії.

Висновки. Соціальна робота у сфері соціально-педагогічної підтримки безробітних осіб виступає невід'ємною складовою соціального захисту різних категорій населення та соціальних груп. Цю сферу вирізняють власні особливі методи та форми роботи, соціальні та педагогічні технології, а також сфери соціального впливу. Важливою складовою виступають професійна підвищення кваліфікації, підготовка та перепідготовка безробітних громадян, що має на меті прискорене набуття якісних професійних навичок, які необхідні для безпосереднього виконання певної роботи. Професійне навчання безробітних вважаємо дієвим засобом соціальної адаптації до сучасних динамічних умов, що сприятиме допомозі людині пристосуватися до постійних технологічних та соціальних змін.

Список використаних джерел:

1. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Сокаль В. А. Рівне : НУВГП, 2020. 189 с.
2. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 18. ст. 73.
3. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 22. ст. 171.
4. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 24. ст. 243.
5. Про затвердження Порядку надання соціальних послуг суб'єктам ринку праці кар'єрними радниками, спеціалізованими кар'єрними радниками, консультантами по

Юлія Єрмоліна,

*здобувач другого рівня вищої освіти
спеціальність 231 Соціальна робота,*

ОПП «Соціальна робота.

Соціальна педагогіка. Практична психологія»

ДЗ «Луганський національний університет

імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)

Науковий керівник: Катерина Ігнатенко

Кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри соціальної роботи

ДЗ «Луганський національний університет

імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ В ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ

Постановка проблеми. Як показує аналіз, в ході соціально-педагогічної діяльності фахівець з соціальної роботи виконує функцію соціально-педагогічного захисту. Її мета в контексті надзвичайних ситуацій якою є війна, у педагогів виникла необхідність пояснювати дітям, що відбувається, як підтримувати, як не нашкодити, а навпаки – бути корисними дітям, які мають близьких-військовослужбовців.

Виклад основного матеріалу. Саме до такої роботи в рамках реалізації проекту «*Спільна мета. Проект підтримки родин військовослужбовців*» долучилися ми пройшовши навчання онлайн, яке проводить онлайн неурядова організація «Центр інноваційної освіти «Про. Світ» [5]. Мета програми: надання соціально-педагогічної та психологічної допомоги учасникам навчально-виховного процесу, з метою підвищення рівня обізнаності щодо підтримки дітей, у родині яких є ветерани [4].

В результаті навчання, відповідно до визначення розробників, педагогічні працівники й працівники психологічної служби школи мають краще зрозуміти інструменти та підходи для об'єднання дітей та налагодження між ними конструктивної, толерантної взаємодії, зважаючи на різність їхнього життєвого досвіду, сімейних обставин та з урахуванням індивідуальних і вікових особливостей. Частиною програми є навчання проведенню виховних годин, які будуть спрямовані на підтримку дітей з родин військовослужбовців та обговорення актуальних питань тощо.

Очікувані результати від впровадження програми для дітей:

- підвищення рівня соціальної активності, емоційної стабільності та загального рівня задоволення школою і відносинами з батьками;
- зменшення тривожності, проявів агресії, булінгу, та покращення концентрації.